

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria Bisericii Ortodoxe Române II

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria Bisericii Ortodoxe Române II			Codul disciplinei	OLR3332
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. Univ. Dr. Cosmin Cosmuța				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. Univ. Dr. Cosmin Cosmuța				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativ	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină de specializare (DS)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					6
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri (mai mare sau egal cu nr. total ore prevăzut în calendarul disciplinei pentru temele de control)					8
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					3
Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				33	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Aplică strategii didactice interculturale/Applies intercultural teaching strategies
CP4	Adaptează strategia didactică la abilitățile elevilor/Adapts the teaching strategy to students' abilities
CP5	Evaluează progresul școlar al elevilor/Assesses students' academic progress
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Utilizează instrumente informatice/Uses IT tools
CT3	Predă noțiuni de literatură, artă, muzică, filosofie/Teaches concepts of literature, art, music, and philosophy

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	19. Studentul înțelege strategiile didactice interculturale aplicabile educației religioase ortodoxe 19. The student understands intercultural teaching strategies applicable to Orthodox religious education	19. Studentul adaptează conținuturi teologice la contexte educaționale marcate de diversitate culturală 19. The student adapts theological content to educational contexts marked by cultural diversity
CP4	22. Studentul înțelege diferențele de receptare a conținuturilor teologice între elevi 22. The student understands differences in students' reception of theological content	22. Studentul adaptează metodele de predare la abilitățile cognitive și afective ale elevilor 22. The student adapts teaching methods to students' cognitive and affective abilities
CP5	23. Studentul cunoaște metodele evaluării progresului școlar în educația religioasă 23. The student knows methods for assessing academic progress in religious education	23. Studentul utilizează instrumente de evaluare pentru cunoștințe teologice, liturgice și morale 23. The student uses assessment tools for theological, liturgical, and moral knowledge

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei (derivate de fiecare titular de disciplină din grila competențelor și a rezultatelor învățării la nivel de program de studii)

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul cunoaște principiile cercetării academice aplicate studiilor de istorie bisericească.
2. Studentul înțelege metodele de interpretare a textelor istorice.
3. Studentul explică comportamentul uman prin repere istorice.
4. Studentul pregătește activități didactice prin valorificarea cunoștințelor istorice.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul cunoaște normele redactării științifice specifice teologiei istorice.

competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

2. Studentul redactează studii de istorie bisericească cu o structură academică, folosind argumente logice și bibliografie adecvată.
3. Studentul interpretează texte istorice integrându-le în contextul epocii în care au fost redactate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Mitropolia Moldovei în prima jumătate a secolului al XV-lea	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
2. Ctitoriile lui Ștefan cel Mare și Sfânt (1457-1504)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
3. Stiluri arhitecturale bisericești reprezentative, străine și românești	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
4. Mitropolia Transilvaniei în secolul al XVI-lea	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
5. Activitatea tipografică din Țara Românească în secolul al XVI-lea. Ieromonahul Macarie, Dimitrie Liubavici și ieromonahul Lavrentie	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
6. Activitatea tipografică din Transilvania în secolul al XVI-lea. Filip Moldoveanu și Diaconul Coresi	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
7. Mitropolitul Anastasie Crimca al Moldovei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
8. Mitropolitul Varlaam al Moldovei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
9. Mitropolitul Petru Movilă. Sinodul de la Iași (1642)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
10. Mitropoliții Ilie Iorest și Simion Ștefan ai Transilvaniei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
11. Mitropolitul Sava Brancovici al Transilvaniei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
12. Mitropolitul Dosoftei al Moldovei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
13. Literatura bisericească reprezentativă din Țara Românească în secolul al XVII-lea. Biblia de la București (1688)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
14. Mitropolitul Antim Ivireanu al Ungrovlahiei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
Bibliografie 1. Barnea Ioan, <i>Arta creștină în România: Secolele III-VI</i>, București, 1979. 2. Balș C., <i>Bisericile lui Ștefan cel Mare</i>, București, 1926. 3. Dudaș Florian, <i>Cazania lui Varlaam în Transilvania</i>, Cluj-Napoca, 1983. 4. <i>Monumente istorice-bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei</i>, Iași, 1974.		

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

5.	Pamfil Viorica, <i>Palia de la Orăștie, 1581-1582. Text. Facsimile. Indice</i> . Ediție îngrijită de Viorica Pamfil, București, 1968.	
6.	Păcurariu Mircea, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i> , vol. I, II, Iași, ed. a III-a, 2004, 2006.	
7.	Păcurariu Mircea, <i>Tiparul în Biserica Ortodoxă Română</i> , Editura Andreiana, Sibiu, 2016.	
8.	Pop Ioan Aurel și colaboratorii, <i>Istoria Transilvaniei</i> , vol. I și II, Cluj-Napoca, 2003.	
9.	Popescu Niculae M., <i>Preoți de mir adormiți în Domnul</i> , București, 1942; ed. a II-a, București, 2002.	
10.	Popescu-Vâlcea G., <i>Miniatura românească</i> , București, 1981.	
11.	Streza Laurențiu, Păcurariu Mircea, Tăvală Emanuel (coordonatori), <i>Litere vii. Tiparul în Biserica Ortodoxă Română – între misiune și necesitate</i> , Editura Andreiana și Editura Astra Museum, Sibiu, 2016.	
8.2 Seminar	Metode de predare - învățare	Observații
1-2. Elemente specifice ale vechiului monahism românesc	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
3-4. Scriitori bisericești și teologi străromâni	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
5-6. Elemente de artă bisericească daco-romană și străromână în mileniul I	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
7-8. Arheologie creștină în Moldova și Țara Românească până în sec. al X-lea	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
9-10. Arheologie creștină în Transilvania și Banat până în sec. al X-lea	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
11-12. Spiritualitate creștină în Dobrogea și Țara Românească în a doua jumătate a mileniului I și prima jumătate a mileniului al II-lea	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
13-14. Spiritualitate creștină în Moldova și Transilvania în a doua jumătate a mileniului I și prima jumătate a mileniului al II-lea	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
Bibliografie		
1. Armbruster A, <i>Romanitatea românilor. Istoria unei idei</i> , București, 1972.		
2. Coman Ioan G., <i>Scriitori bisericești din epoca străromână</i> , București, 1979.		
3. Moraru Alexandru, <i>Câteva aspecte din influențele isihasmului asupra vieții bisericești din Transilvania până în veacul al XIX-lea</i> , în vol. „Teologie și cultură Transilvană în contextul spiritualității europene în sec. XVI-XIX”, Cluj-Napoca, 1999, p. 40.		
4. Păcurariu Mircea, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i> , vol. I, II, Iași, ed. a III-a, 2004, 2006.		
5. Popescu Emilian, <i>Inscripțiile grecești și latine din secolele IV-XIII descoperite în România</i> , București, 1976.		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/scrisă pe baza unui subiect format din 3 sau 4 puncte	70%
9.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs		
	- Activitate la seminar	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice	20%
		Implicare în dezbateri	10%

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

9.6 Standard minim de promovare

- Parcurgerea cursului semestrial, cu bibliografia adiacentă.

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
								
								Nu se aplică nici o etichetă
								

Data completării:

28.09.2026

Semnătura titularului de curs

P. Cosmău

Semnătura titularului de seminar

P. Cosmău

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.